

de ongekenke kracht van verbeelding

jaarverslag 2022

KUNSTLOC
BRABANT

COLOFON

Teksten:

Kunstloc Brabant

Fotografie:

Cover - *Werkplaats op Verkenning | Diversiteit en inclusie* - Joris Buijs

blz 4 - *Training hoe draagt cultuureducatie bij aan persoonsvorming* – Hans Huizing

blz 7 - *Training hoe draagt cultuureducatie bij aan persoonsvorming* – Hans Huizing

blz 9 - *Albert van Abbe* - Alwin van Wijngaarden

blz 24 en 27 - *Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse jeugd* – Ben Nienhuis

blz 15 - *CmK netwerkdag* - Lizette Mijland

blz 10 en 12 - *Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse jeugd* – Ben Nienhuis

blz 31 en 35 – *Opening Expositie CareFull* – Joris Buijs

blz 34 – *Opening Expositie CareFull* – Marcel de Buck

blz 18 – *Bloom* - Anniek Snoeijs

blz 19 - *Annemijn Rijk - Body of Art* – Loet Koreman

blz 19 - *Camilla Blue* – Marleen Nuijten

blz 20 - Fang Mij en Bram van Helden bij de opnames van de podcast Hub

blz 23 – Fang Mij

blz 23 - *Jana Flohr* – Willeke Machiels

blz 32 - *Werkplaats op Verkenning | Diversiteit en inclusi* - Joris Buijs

blz 36 en 38 – *Investeren in jezelf* - Joris Buijs

blz 40 en 41 - *Opening expositie Stad = Natuur* - Joris Buijs

blz 43, 44 en 46 – *Presentatie Waarde van Cultuur* - Joris Buijs

Infographics:

blz 11, 12, 17 en 47 – Willem-Jelle Westra

Ontwerp en opmaak:

Brigitte de Man, B-more design

inhouds- opgave

1.	Inleiding	4
2.	Algemeen	6
3.	De programma's	8
3.1.	Programma Cultuureducatie met Kwaliteit 3 - 2021-2024	10
3.2.	Programma Impulsgelden – 2022	16
3.3.	Programma Talentontwikkeling - 2021-2022	20
3.4.	Programma BrabantStad - 2021-2022	24
3.5.	Programma Iedereen Kan Meedoen	30
3.6.	Programma Professionalisering & Innovatie	36
3.7.	Programma Kennis, Impact en Communicatie	42

1. Inleiding

De provincie Noord-Brabant heeft Kunstloc Brabant in 2022 in staat gesteld om in samenwerking met partners, stakeholders en betrokken organisaties in Noord-Brabant te werken aan meerdere opgaven voor het culturele veld.

Het Werkplan 2022 is in het begin van het verslagjaar door de provincie gehonoreerd, met de afspraak om voor het Werkplan 2023 tot een betere onderlinge afstemming van uitvraag en werkplan te komen. Provincie en Kunstloc Brabant wensen dat daarin de rol en positie van de provincie als opdrachtgever en Kunstloc Brabant als opdrachtnemer beter tot hun recht komen. Dat traject is in 2022 naar tevredenheid doorlopen en heeft een nieuwe en meer compacte opzet van de uitvraag en het werkplan opgeleverd. Dit jaarverslag schrijven we nog op basis van de indeling van het Werkplan 2022, maar leggen – in lijn met de nieuwe opzet – meer focus op gerealiseerde effecten en resultaten ten aanzien van de door de provincie in de uitvraag gestelde doelen.

Het jaar 2022 is daarmee een overgangsjaar. We verleggen in dit jaarverslag het accent van de presentatie van vooral aantallen (adviesgesprekken en bijeenkomsten) via projectsheets, naar de effecten en het resultaat van onze dienstverlening binnen de context van het werkveld. In dit jaarverslag wordt daartoe in de te onderscheiden programma's meer ingegaan op de omstandigheden en context waarbinnen aan het programma is gewerkt en presenteren we de gerealiseerde resultaten en effecten.

De effecten, impact en resultaten van de dienstverlening meet Kunstloc Brabant steeds meer. Onder andere via interviews en enquêtes onder deelnemers, aanvragers, partners of stakeholders. In 2022 is daartoe een “team Impact” gestart dat impactmeting structureel verankert in de werkwijze van Kunstloc Brabant. Wanneer uitkomsten uit de in 2022 gehouden interviews en enquêtes al beschikbaar zijn, zijn deze in dit jaarverslag opgenomen. In 2023 verwachten we hierin weer een volgende stap te kunnen zetten.

In dit jaarverslag presenteren we de resultaten in relatie tot de context waarin we de programma’s realiseren. Deze context is belangrijk omdat veel van de inzet van Kunstloc Brabant situationeel is. Het vraagt van onze teams om voortdurend te anticiperen op zich veranderende omstandigheden door de aanpak en werkwijze daarop aan te passen. Dit is een belangrijke reden dat Kunstloc Brabant het jaar 2022 heeft benut om het wendbaar werken verder te introduceren en daarbij een werkwijze met zelforganiserende teams te implementeren. De algemene context waarin Kunstloc Brabant het Werkplan 2022 realiseert beschrijven we in het volgende hoofdstuk.

Voor alle betrokken collega’s bij Kunstloc Brabant betekende dit jaar, met het beëindigen van de laatste maatregelen als gevolg van de coronapandemie, weer de mogelijkheid elkaar frequenter fysiek te treffen. Dat blijkt een belangrijke voorwaarde voor samenwerking, teamvorming en teamontwikkeling. In teamverband hebben de medewerkers gewerkt aan de programma’s uit het Werkplan 2022 en de daaruit voortkomende projecten en opdrachten. Dat gebeurde met grote betrokkenheid en loyaliteit, waardoor in 2022 veel gerealiseerd is, zoals in dit jaarverslag weergegeven.

Speciale dank gaat uit naar de Raad van Toezicht voor de constructieve besprekingen en het geboden vertrouwen in de ingezette koers van Kunstloc Brabant. We waarderen ook de samenwerking met de netwerkpartners uit de cultuursector, de overige provinciale ondersteuningsorganisaties en de bestuurlijke partijen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. In het bijzonder danken we de provincie voor het vertrouwen in Kunstloc Brabant als essentiële kennis-, expertise- en uitvoeringsorganisatie en onze gezamenlijke inspanningen om de rol en betekenis van kunst en cultuur in en voor Brabant sterker te maken.

Verdere details vind je in dit jaarverslag.

Henri Swinkels
Directeur-bestuurder

2. Algemeen

In 2022 ondersteunt en helpt Kunstloc Brabant veel makers en culturele instellingen om met hun creaties en producties, de rol en betekenis van kunst en cultuur in de Brabantse samenleving te vergroten en versterken. Daarbij informeerden en adviseerden we - meer dan voorheen - beleidsmakers over actueel cultuurbeleid. Het schetst de groeiende rol van Kunstloc Brabant als kennis, expertise en uitvoeringsorganisatie voor zowel het culturele veld als overheden.

Met de, na de coronapandemie, toegenomen aandacht voor de maatschappelijk rol van kunst en cultuur, won ook de (her)waardering van “breedtecultuur” terrein. Ook het Rijk heeft volop aandacht voor (de ondersteuning van) cultuureducatie, cultuurparticipatie en amateurkunst. De eerdere investeringen van Kunstloc Brabant in deze programma's komen daarmee nu extra tot hun recht. Noord-Brabant is koploper als het gaat om deelname aan programma Cultuureducatie met Kwaliteit (zie hoofdstuk 3.1) en beheert succesvol een (bovenlokaal) netwerk van intermediairs en consultants rond cultuurparticipatie en amateurkunst (zie hoofdstuk 3.5).

Kunstloc Brabant kan bovendien rekenen op een goed functionerende adviespraktijk met spreekuren, kennisdossiers, campagnes en zowel fysieke of online bijeenkomsten. Deze werden ook in 2022 goed bezocht en gewaardeerd, met bovendien nieuwe succesvolle programma's voor zakelijk leiders en ZZP-ers (zie hoofdstuk 3.6).

En terwijl landelijk ingezet wordt op het verbinden van creatieve makers aan grote maatschappelijke opgaven, is dit bij Kunstloc Brabant al staande praktijk. Exemplarisch hiervoor is de pioniersrol die Kunstloc Brabant vervuld bij het verbinden van creatieve makers aan gezondheid(szorg) (zie hoofdstuk 3.5) en bij de inzet van makers en ontwerpers bij ruimtelijke opgaven en vraagstukken rond klimaatadaptatie (zie hoofdstuk 3.6).

En dit alles realiseerde Kunstloc Brabant onder bijzondere omstandigheden. Bij de start van het jaar bevond Nederland zich immers nog in een lockdown en lag een groot deel van het openbare culturele leven stil. Pas vanaf 25 februari werden de belangrijkste beperkingen opgeheven. Het is deze context waardoor voor realisatie van belangrijke onderdelen van het Werkplan 2022 in de praktijk geen 12 maanden, maar slechts 10 maanden beschikbaar waren.

Daarbij kende Kunstloc Brabant nog twee complicerende omstandigheden:

1. Vanwege de in 2021 geldende beperkingen door de coronapandemie, is de uitvoering van het werkplan 2021 op enkele onderdelen overgeheveld naar 2022
2. Vanwege de door de provincie aan Kunstloc Brabant opgelegde bezuiniging van in totaal 1,2 miljoen over 2022 en 2023, beschikte Kunstloc Brabant in 2022 over aanmerkelijk minder capaciteit dan voorheen.

Het is dan ook onrealistisch gebleken om met deze beperkte capaciteit in 10 maanden zowel het gehele werkplan als de overgeheveldde onderdelen uit 2021 geheel uit te voeren. Hoewel maximale inspanningen zijn gedaan, is onoverkomelijk dat ook onderdelen uit het Werkplan 2022- voor zover mogelijk en relevant - voorgedragen worden voor overheveling naar 2023.

Kunstloc Brabant spande zich in 2022 in om ook het tweede deel van de opgelegde bezuiniging per 1 januari 2023 te realiseren. Maar dit ging gepaard met een verdere afname van de capaciteit en beschikbaarheid van kennis, ervaring en capaciteit op specialistische onderdelen.

Naast de effecten hiervan op het werkplan, ontstaat daarmee het risico dat niet langer alle reguliere adviesverzoeken kunnen worden gehonoreerd. Bovendien werkt het negatief op ervaren werkdruk, hetgeen er mede de oorzaak van is dat Kunstloc Brabant in 2022 nog een relatief hoog ziekteverzuim kent.

Gedurende 2022 ontwikkelde de provincie het meerjarig beleidskader Levendig Brabant 2030. Kunstloc Brabant heeft bij de voorbereiding daarvan geparticipeerd in de dialooffase door deelname aan

intersectorale gesprekstafels. Voor vaststelling door

Gedeputeerde Staten van het beleidskader adviseerde Kunstloc Brabant met “Overwegingen bij het beleidskader Levendig Brabant 2030”. Voor behandeling van het beleidskader door de Provinciale Staten bracht Kunstloc Brabant nog een advies uit bij het definitieve voorstel: “Advies Beleidskader Levendig Brabant 2030”. Het beleidskader Levendig Brabant 2030 is in februari 2023 aangenomen door Provinciale Staten.

In het Werkplan 2022 is vastgelegd dat Kunstloc Brabant een publieke functie heeft en zijn kennis en expertise op het gebied van kunst en cultuur actief deelt met alle stakeholders in de provincie Noord-Brabant. We moeten vaststellen dat, anders dan beoogd, de provincie Noord-Brabant bij de totstandkoming van provinciaal beleid, beleidskaders en uitvoeringsprogramma's op het gebied van kunst en cultuur, nog niet altijd vanzelfsprekend Kunstloc Brabant vooraf om advies vraagt en dit advies betreft bij de besluitvorming. Het opbouwen van een dergelijke vanzelfsprekende adviespraktijk bij provinciaal beleid vraagt blijkbaar tijd. Kunstloc Brabant blijft zich inspannen om vanuit onze publieke taak deze adviesrol als volwaardig partner van de provincie vorm te geven.

In 2022 participeerden we in de Raad van Twaalf, het samenwerkingsverband van provinciale ondersteuningsorganisaties op het gebied van kunst en cultuur. De Raad van Twaalf legde de focus in 2022 op de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie zowel in het culturele veld als in de eigen organisaties. Daarnaast spant de Raad zich in om – in afstemming met het Inter Provinciaal Overleg (IPO) - de provinciale rol bij kunst- en cultuurbeleid beter te duiden en vast te leggen in wet, beleid of (cultuur)convenant.

Bij het toezicht op en besturen van Kunstloc Brabant hanteert de Raad van Toezicht, respectievelijk de bestuurder, de Governance Code Cultuur als leidraad. Ons beleid is er voortdurend op gericht om onze bedrijfsvoering te optimaliseren. Daarbij richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die de accountant heeft onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Volledigheidshalve verwijzen wij hierbij naar het bestuursverslag bij de jaarrekening 2022.

3. De programma's

Provinciale opgaven

In 2022 werkte de provincie Noord-Brabant aan een nieuw meerjarig beleidskader Levendig Brabant 2030. In de overgang naar dat nieuwe beleidskader - en daarmee voor het werkplan 2022 - geldt voor 2022 echter nog het beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2022.

De provincie Noord-Brabant vroeg Kunstloc Brabant in 2022 om, naast de (essentiële) basistaken, te werken aan een drietal doelen en uitvoering te geven aan de (lopende) programma's Cultuureducatie met Kwaliteit, BrabantStad, Impulsgelden en Talentontwikkeling.

Als (essentiële) basistaken zijn daartoe opgenomen:

- Het signaleren, agenderen en adviseren over ontwikkelingen op het gebied van professionele kunsten, amateurkunsten en cultuureducatie ten behoeve van overheden, het culturele veld, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties
- De waarde van kunst en cultuur en de kennis over het Brabantse cultuursysteem zo breed mogelijk delen in een open en collectief netwerk, waar kennis – in samenwerking met partners – wordt ontwikkeld en gedeeld
- Het vormgeven van sectoroverstijgende thema's, beleidsvoorbereiding en -inrichting op basis van een stevige kennisbasis en een breed netwerk in Brabant
- Het, met externe partners, ontwikkelen van nieuwe projecten en programma's

De provinciale doelen waaraan gewerkt is:

- Een onderscheidend, divers en inclusief Brabants cultuur-, sport- en vrijetijdaanbod:
 - Het vergroten van het maatschappelijke effect van het culturele aanbod
 - Een pluriformer en inclusiever aanbod
 - Een betere afstemming van vraag en aanbod
 - Een groter publiek
- Het ontwikkelen van toptalent:
 - Meer talenten die van de kunstvakopleidingen komen en zich vestigen in Brabant en hier hun professionele praktijk ontwikkelen
 - Advies hoe we Brabant nog aantrekkelijker kunnen maken voor het ontwikkelen van talenten

- Het versterken van het innovatief vermogen en het ondernemerschap van de cultuur, sport en vrijetijdssector:
 - Het ontwikkelen van innovatief vermogen en het ondernemerschap van de cultuursector
 - De duurzame ontwikkeling van culturele initiatieven en de cultuursector
 - Het versterken van de bijdrage van kunstenaars en creatieven aan de economische innovatieagenda en (maatschappelijke) vraagstukken van bedrijven en organisaties in Brabant en daarmee versterken van het ondernemerschap van de sector

In 2022 maakten we daartoe onderscheid tussen zeven programma's waarmee wij onze expertise en netwerk het meest effectief inzetten om te werken aan de genoemde taken en doelen en programma's:

1. Programma Cultuureducatie met Kwaliteit 3 - 2021-2024
2. Programma Impulsgelden - 2022
3. Programma Talentontwikkeling - 2021-2022
4. Programma BrabantStad - 2021-2022
5. Programma Iedereen Kan Meedoen
6. Programma Professionalisering & Innovatie
7. Programma Kennis, Impact en Communicatie

Cultuureducatie met Kwaliteit 3 2021-2024

In dit jaarverslag is de ordening uit het werkplan 2022 aangehouden. Daarmee worden de resultaten op het gebied van cultuureducatie, naast het programma Cultuureducatie met kwaliteit (CmK3), aanvullend onder het programma Iedereen Kan Meedoen gepresenteerd.

De opgave

Met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK3) draagt Kunstloc Brabant bij aan betekenisvolle cultuureducatie als structureel onderdeel van het onderwijscurriculum in primair- en voortgezet onderwijs. Inzet is om, samen met de provincie Noord-Brabant, Erfgoed Brabant en de gemeenten Tilburg, 's-Hertogenbosch, Breda, Helmond en Oss vanuit de gezamenlijke aanvraag CmK3 BrabantStad overal in Brabant te voorzien in een gedragen gemeenschappelijke aanpak, werkwijze en borging van cultuureducatie.

Het programma in de context van het werkveld

De samenwerking in CmK3 betekent dat Kunstloc Brabant met Erfgoed Brabant en de andere ondersteunende organisaties uit de deelnemende steden CIST, HUIS73, Nieuwe Veste, Cultuur-Contact en Muzelinck werkt aan betekenisvolle cultuureducatie overal in Brabant.

De algehele coördinatie is daarbij belegd in de Stuurgroep CmK3. De partners werken inhoudelijk samen in 3 themagroepen: Curriculum Vernieuwing, Kansengelijkheid, en Professionalisering. Kunstloc heeft in deze themagroepen een dubbele rol en neemt daarom met twee adviseurs aan elke

themagroep deel. Eén adviseur levert de inhoudelijke bijdrage en vertegenwoordigt de kleine gemeenten, een andere adviseur neemt deel als procesbegeleider.

Algehele inzet is dat we het onderwijs, overheden en de culturele sector in Brabant voorbereiden op de implementatie van een nieuw curriculum. Met als oorspronkelijk doel dat eind 2024 Brabantse scholen in het primair- en voortgezet onderwijs het cultuuronderwijs passend bij de visie en de context van de school in hun onderwijscurriculum geïmplementeerd hebben. Bij het schrijven van dit jaarverslag is inmiddels duidelijk dat een nieuw curriculum niet voor 2029 zal verschijnen en het ministerie daarom inzet op een 4e periode met Cultuureducatie met Kwaliteit na 2024.

In 2022 werkten we ook aan het vereenvoudigen en automatiseren van de verantwoording van CmK3 en troffen we in samenwerking met Het PON & Telos de nodige voorbereidingen ten behoeve van de nieuwe monitor CmK3.

Resultaat

In de rol van penvoerder is Kunstloc Brabant verantwoordelijk voor de uitvoering, monitoring en verantwoording van het programma CmK3. Daarin zijn de volgende resultaten behaald:

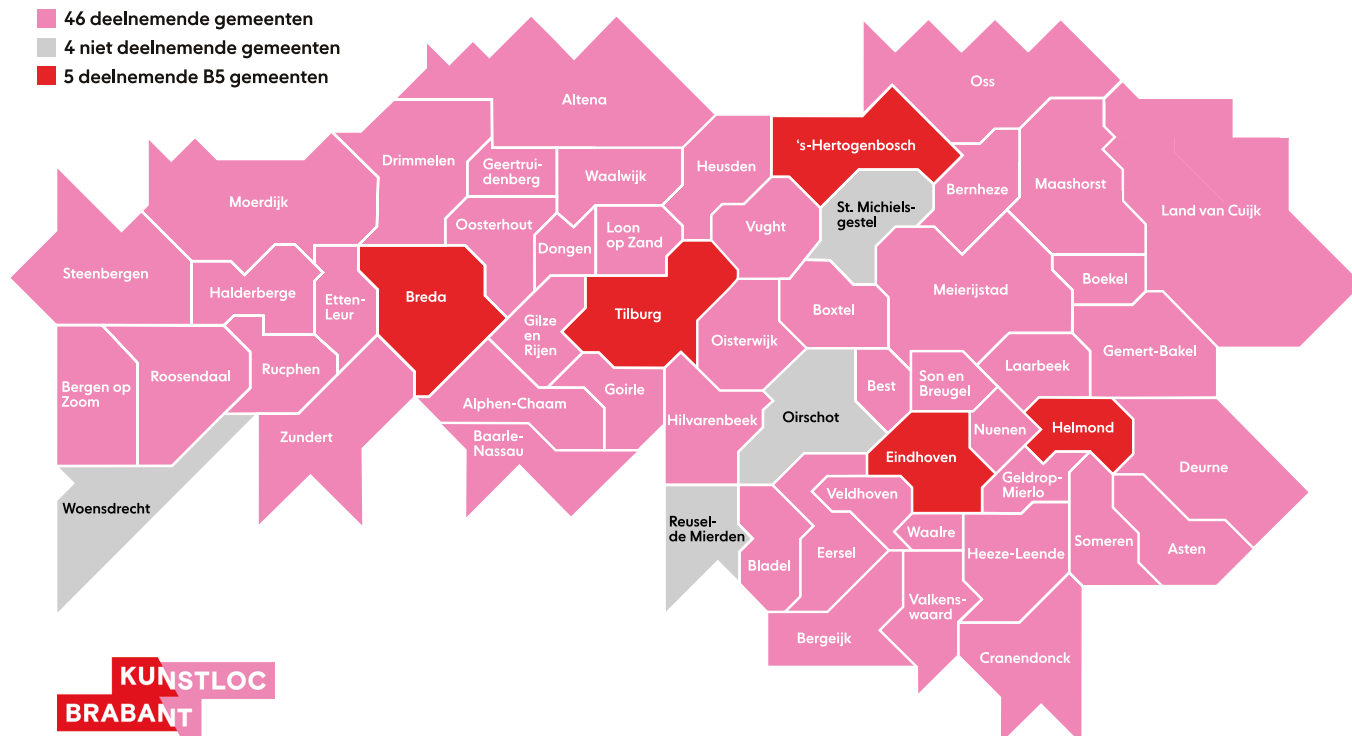
Deelnemende gemeenten

Het voornemen voor 2022 was een groei met 4 gemeenten tot 53 deelnemende gemeenten (80%) in 2022 (Noord-Brabant telt begin 2022 nog 61 gemeenten).

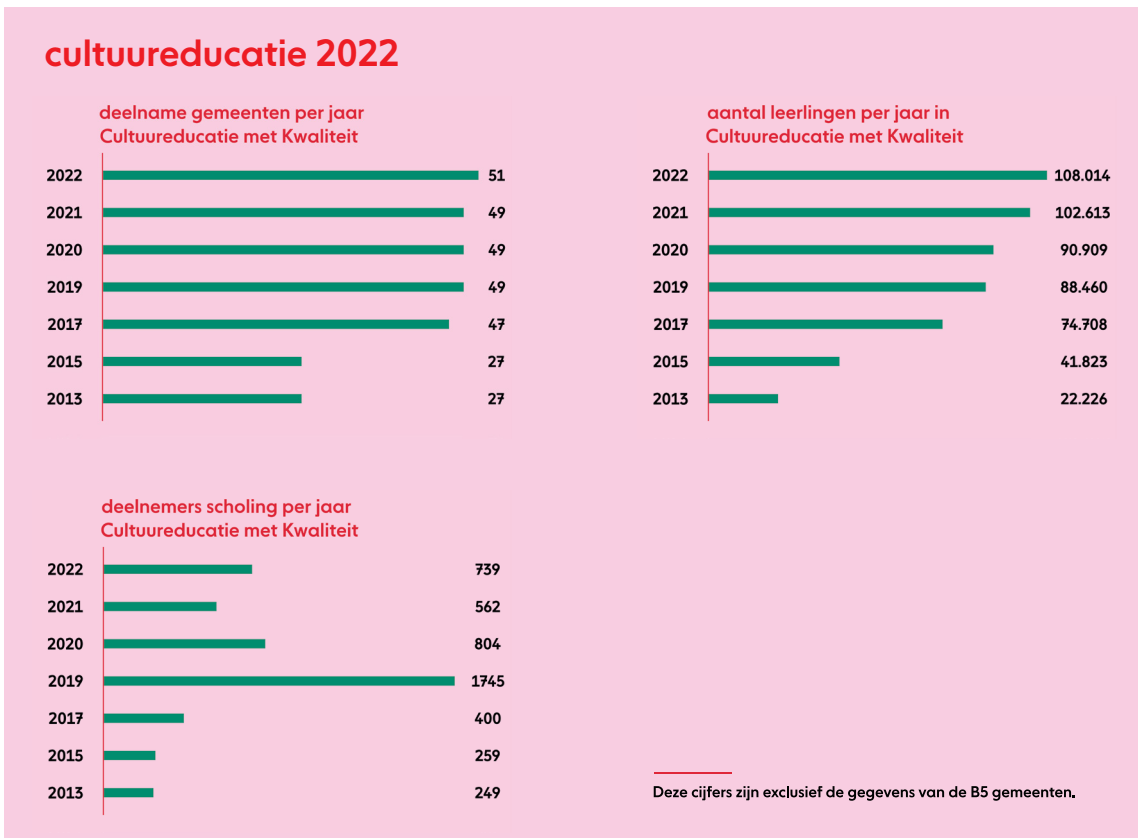
In 2022 is het aantal gemeenten dat deelneemt aan dit programma inderdaad uitgebreid met 4 nieuwe gemeenten, te weten: Dongen, Valkenswaard, Waalre en Hilvarenbeek. In 2022 werden als gevolg van gemeentelijke herindeling 7 gemeenten (Boxmeer, Grave, Mill en Sint Hubert, Uden, Cuijk, Landert en Sint Anthonis) samengevoegd tot 2 nieuwe gemeenten: Land van Cuijk en Maashorst. Daarmee telt Noord-Brabant eind 2022 nog 56 gemeenten. Het programma CmK3 telt daardoor nu 51 deelnemende gemeenten (90%).

cultuureducatie 2022 CmK3

- 46 deelnemende gemeenten
- 4 niet deelnemende gemeenten
- 5 deelnemende B5 gemeenten

Cultuureducatie met Kwaliteit 3 2021-2024

Themagroepen

De themagroep Curriculum Vernieuwing voegt de 2 programma's "De Cultuur Loper" en "De Culturele Ladenkast" uit de CmK2 periode samen tot 1 programma, aanpak en werkwijze (zie casus). De themagroep Kansengelijkheid verkent hoe binnen cultuureducatie dit thema concreet opgepakt kan worden.

De themagroep Professionalisering onderzoekt de mogelijkheid om de toegang tot beschikbare informatie, documentatie, hulpmiddelen en instrumenten via een platform beschikbaar te stellen aan de cultuureducatieprofessionals.

Monitor

Om inzicht te krijgen in de resultaten, voortgang en impact van de projecten en dienstverlening gekoppeld aan CmK3, is PON & Telos gevraagd tweejaarlijkse een meting uit te voeren. In 2022 heeft de eerste meting plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn in mei 2023 gepubliceerd in een monitorrapport. Bij de meting zijn zowel culturele aanbieders, intermediairs als scholen betrokken.

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig; enerzijds moet het onderzoek een beeld geven van waar de Brabantse cultuureducatie nu staat en reflecteren op welke lessen er te leren zijn om de komende twee jaar te veranderen in de aanpak. Anderzijds biedt het onderzoek informatie ter verantwoording van de financiële inzet. Voor het resultaat van het programma CmK3 verwijzen we daarom naar deze monitor.

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

In de rol van penvoerder is Kunstloc Brabant verantwoordelijk voor de uitvoering, monitoring en verantwoording van het programma CmK3. In de stuur- en themagroepen participeert Kunstloc Brabant in zowel de rol van procesbegeleider als met de inbreng van kennis en expertise (mede vanuit het netwerk van intermediairs).

Om bij een groeiend aantal gemeenten de verantwoording beheersbaar te houden, spant Kunstloc Brabant zich in om de verantwoording verder te uniformeren en digitaliseren. Daarnaast coördineren en begeleiden we de monitoring in samenwerking met PON & Telos.

Casus: Impact door Samenwerking

Introductie

Om te komen tot een gemeenschappelijk aanpak, werkwijze en borging van cultuureducatie in heel Brabant, werken de samenwerkingspartners in de themagroep Curriculum Vernieuwing en Visievorming aan twee speerpunten uit de aanvraag CmK3 BrabantStad; het vormen van een gemeenschappelijke visie en taal voor de twee Brabantse instrumenten “De Cultuur Loper” en “De Culturele Ladekast” én het complementair aan elkaar positioneren van deze instrumenten, zodat ze een logische plek hebben in het curriculum van PO- en VO-scholen.

De uitdaging

Bart

Bart is 53 jaar en al meer dan 30 jaar muziekdocent. Met zijn auto vol instrumenten reist hij door heel Brabant. Op iedere school waar Bart komt, probeert hij zo goed mogelijk aan te sluiten bij de vraag en ambitie van de school. Het valt Bart op dat cultuureducatie in iedere gemeente anders is ingericht, en dat de taal die gebruikt wordt anders is. Kan dit niet eenvoudiger zodat Bart beter zijn aanbod af kan stemmen op de vraag van de school?

Yasmine

Yasmine is 36 jaar en geeft al jaren les op een basisschool. Cultuureducatie bestaat voor haar voornamelijk als schoolvoorstelling en muziek, al dan niet met een vakdocent. Daarnaast werken ze op haar school met leerlijnen voor cultuureducatie. Als Yasmine in gesprek is met het theater, valt het haar op dat de educatief medewerker spreekt over culturele competenties. Bij haar op school werken ze aan de culturele vermogens van de leerlingen. Bedoelt de educatief medewerker met culturele competenties ook de vermogens, of niet?

Niet iedere school en cultuurprofessional heeft dezelfde aanpak voor cultuureducatie. Binnen Brabant zijn er twee sterke instrumenten ontwikkeld voor curriculumvernieuwing binnen Cultuureducatie met Kwaliteit: De Cultuur Loper en De Culturele Ladekast. Beide instrumenten hebben hun eigen visie, opzet, methodiek en taalgebruik. De vraag is hoe te komen tot een overkoepelende en Brabantbrede aanpak en gedeeld taalgebruik voor cultuureducatie, waardoor alle intermediairs, scholen en aanbieders toegang hebben tot dezelfde rijke schat aan informatie, ondersteuning en hulpmiddelen.

De strategie

Voor ieder thema uit CmK3 is een themagroep samengesteld, met hierin vertegenwoordigers van de zes partnerstellingen, Kunstloc Brabant en Erfgoed Brabant. Kunstloc Brabant is procesbegeleider van deze themagroepen én draagt zorg voor vertegenwoordiging van de

intermediairs van de overige gemeentes in Brabant. De themagroepen komen ongeveer één keer in de zes weken samen.

De themagroep Curriculumvernieuwing is in 2022 gestart met een vergelijking van de twee bestaande instrumenten om vast te stellen wat de verschillen en overeenkomsten zijn. De analyse is uitgevoerd in werksessies en informatiebijeenkomsten met intermediairs, waarbij naast de verschillen in methodiek ook

gekeken is naar taalgebruik. In de sessies bleek het allereerst van belang elkaar te begrijpen en verstaan, door wederzijds duiding te geven aan gehanteerde termen en begrippen. Vanuit dit begrip kon vervolgens vastgesteld worden waarin de instrumenten overlappen of elkaar aanvullen.

Wat is veranderd?

De analyse van beide instrumenten bracht aan het licht dat er een verschillend begrippenkader wordt gehanteerd. De eerste slag die gemaakt is, is het onderling afstemmen en duiden van de gehanteerde begrippen. In de werksessies zijn hierin keuzes gemaakt en is een (deels) nieuw begrippenkader vastgesteld.

Met deze gemeenschappelijke taal is met de partners de basis gelegd voor de ontwikkeling van een gezamenlijk instrument. In de analyse is daartoe vastgesteld dat “De Cultuur Loper” zich vooral richt op het ontwikkelen van visie en eigenaarschap bij de scholen en de implementatie van cultuuronderwijs in het onderwijscurriculum. “De Culturele Ladekast” schenkt juist aandacht aan doorlopende leerlijnen, die de school kan inzetten om zelf vorm te geven aan cultuuronderwijs. De analyse laat zien dat de beide instrumenten in hoge mate complementair zijn, waardoor de werkgroep de overtuiging heeft dat samenvoeging van beide instrumenten leidt tot een volledig instrument, toepasbaar in heel Brabant. De samenvoeging is voorzien in 2023.

Kunstloc Brabant draagt samen met partners en intermediairs bij aan de ontwikkeling van een gezamenlijk instrument en één platform dat hen toegang biedt tot informatie, methoden en hulpmiddelen die kunnen helpen bij de borging van betekenisvolle cultuureducatie op scholen. Kunstloc biedt daarbij intermediairs toegang tot méér kennis en een groter netwerk.

Wat is geleerd?

Om twee al (door)ontwikkelde instrumenten samen te kunnen voegen, is het allereerst van belang dat wederzijds gebruikers zich verdiepen in het instrument waarmee men niet werkt. We hebben geleerd dat het veel tijd vraagt om interpretatieverschillen van gehanteerde begrippen te doorgronden, bespreekbaar te maken en daarin keuzes te maken. Maar we weten nu ook dat zolang die interpretatieverschillen er nog zijn, dat een gedragen samenvoeging van beide regelingen in de weg staat. Pas nu gebruikers van beide regelingen elkaar verstaan en begrijpen, delen de partners dezelfde ambitie en is een volwaardige analyse mogelijk om tot een samenvoeging te komen waarin beide regelingen elkaar aanvullen.

Impulsgelden- programma 2022

De opgave

Met dit programma ondersteunt Kunstloc Brabant creatieve makers en culturele organisaties in hun ontwikkeling als diverse en veerkrachtige spelers in het culturele veld die bijdragen aan het woon-, werk- en leefklimaat in Noord-Brabant. Daarnaast versterkt het programma de positie en betekenis van de sector als partner bij innovaties en maatschappelijke opgaven.

Het programma in de context van het werkveld

Met het impulsgeldenprogramma zet Provincie Noord-Brabant in op versterking van de kunst- en cultuursector in de volle breedte; van amateurkunst, cultuureducatie tot de professionele kunsten. Het programma bevat verschillende financieringsinstrumenten; crowdfunding, kennisvouchers, projectsubsidie, de makersregeling en de Brabantse cultuurlening, die op maat worden ingezet naar gelang behoefte, doelgroep en stadium van ontwikkeling.

De verschillende financieringsinstrumenten bieden - in combinatie met advisering, begeleiding en monitoring - met name startende, kleine en middelgrote initiatieven de mogelijkheid een veerkrachtige beroepspraktijk te ontwikkelen, samen te werken met andere sectoren of de maatschappelijke impact te vergroten en daarmee bij te dragen aan een meer divers en inclusief aanbod. Deze initiatieven zijn niet altijd vanuit de eigen bedrijfsvoering te realiseren. Financiële ruimte, expertise en netwerk ontbreken om de volgende stap in de ontwikkeling te zetten. Een financiële impuls in combinatie met de toegang tot kennis en expertise over ondernemerschap helpt partijen in de culturele sector bij het maken van een stap in hun ontwikkeling.

Resultaat

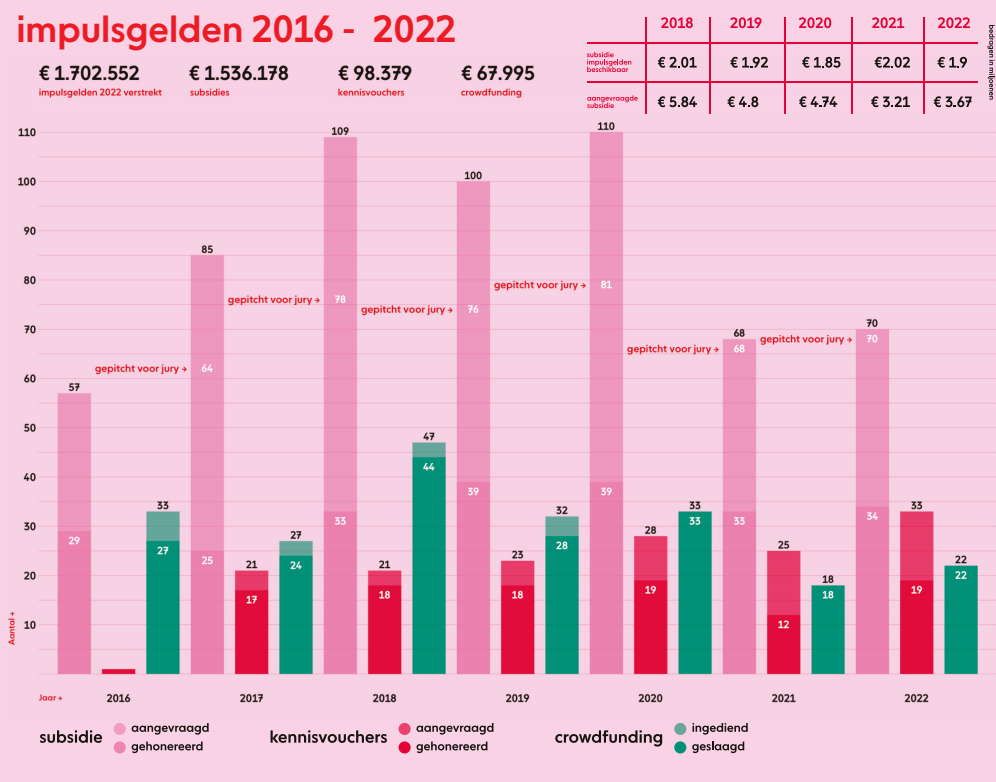
Aanvragers

In 2022 hebben we met dit programma 139 makers of culturele organisaties kunnen helpen bij het maken van een volgende stap in hun ontwikkeling via een aanvraag bij de Impulsgeldenregeling. Van deze aanvragen zijn er in totaal 89 (64%) gehonoreerd, waarvan 34 subsidies impulsgelden (1.536.178 euro), 22 subsidies voor crowdfunding-campagnes (67.995 euro), 19 kennisvouchers (98.379 euro), 9 subsidies voor makersregelingen aan gemeenten (Boxmeer, Breda, Deurne, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch, Meijerijstad, Roosendaal en Tilburg) en 5 leningen verstrekt via de Brabantse Cultuurlening voor in totaal bijna 170.000 euro. De aanvragers geven met een gemiddelde van 8,7 aan tevreden te zijn over het door Kunstloc Brabant gegeven advies.

De provincie

In 2022 heeft Kunstloc Brabant de Impulsgeldenregeling conform wet- en regelgeving uitgevoerd en de provincie geadviseerd over de doorontwikkeling van het programma zodat deze aansluit bij de provinciale beleidsontwikkeling en passend is bij de ontwikkelingen in het veld. Op basis van het verstrekte advies is de regeling voor 2023 beperkt aangepast.

impulsgelden 2016 - 2022

De adviescommissie

Kunstloc Brabant ondersteunt de adviescommissie bij de uitvoering van hun rol en coördineert de procedure van de regeling, waaronder het bewaken van de kwaliteit en zorgvuldigheid van de beoordelingsprocedure. De commissie was tevreden over de geboden ondersteuning door Kunstloc Brabant en de aanvragers gaven met een gemiddelde van 7,5 aan tevreden te zijn over het gesprek (pitch) met de adviescommissie.

Op <https://kunstloc2018.hezelbizz.nl/Publiek.aspx> kun je het overzicht van alle gehonoreerde projecten bekijken. Selecteer op 2022.

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

Kunstloc is procesbegeleider en verzorgt de procedurele afhandeling van het impulsgeldenprogramma. Van handling, communicatie, monitoring tot adviseren van de provincie over de inhoud en doorontwikkeling van de regeling. Kunstloc signaleert, analyseert en adviseert stakeholders over de werking en de impact van dit programma in het culturele veld in relatie tot het Brabantse culturele ecosysteem.

Om de impact van het impulsgeldenprogramma te vergroten adviseert Kunstloc Brabant aanvullend ook (potentiële) aanvragers en gemeenten over het impulsgeldenprogramma, de verschillende instrumenten en ook alternatieven. Ook adviseren wij potentiële aanvragers hoe te komen tot een succesvolle aanvraag. Dit doen wij in alle contacten (dienstverlening) met het veld. Daarnaast begeleiden en adviseren we alle gehonoreerde aanvragers crowdfunding, kennisvouchers, de lening en de makersregeling bij de verdere realisatie van hun ambities.

Een showcase van een aantal ondersteunde trajecten

Crowdfunding

Voor dit project is Annik Snoeijns een crowdfundingstraject gestart. Dit traject heeft ze succesvol afgerond en daarmee € 7.884,- (105% van haar doelbedrag) opgehaald voor de realisatie van 'Bloom'.

Annik Snoeijns – Bloom

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een groot probleem en een onderwerp waar een taboe op rust. Annik Snoeijns heeft zelf te maken gehad met zo'n traumatische ervaring. 'Bloom' bestaat uit beelden van haar verwerkingsproces. Daarnaast bestaat dit project ook uit 11 portretten van verschillende vrouwen, die te maken hebben gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Een aantal van deze vrouwen deelt hun verhaal in het boek. De onherkenbare portretten laten het taboe rond dit onderwerp zien, waar de herkenbare portretten de kracht weergeven.

Kennisvoucher

Morgenmakers hebben met een kennisvoucher een coachingstraject doorlopen en daarin keuzes gemaakt voor de interne organisatie, de balans in opdrachten en inhoudelijke en financiële ambities. Ze werken nu aan de marktpropositie van Morgenmakers.

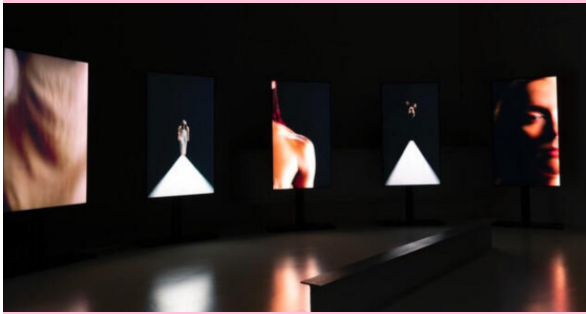
Morgenmakers

Fiona Jongejans, Tove Elfferich, Maaïke van Agt en Mieke Fiers vormen samen morgenmakers, een social design-bureau dat verbindingen tussen mensen, organisaties en hun omgeving ontwerpt. Dat doen zij door het creëren van innovatieve processen, tools en events. Ze ontwikkelen bijvoorbeeld gesprekstoelen voor woningbouwcorporaties, en co-creatie- en participatiesessies voor stedenbouwers. Samen met drie zorginstellingen werken ze aan de ontwikkeling van tools voor de zorg voor mensen met dementie.

Leervraag: Hoe kunnen we heldere keuzes maken in de diensten en producten die morgenmakers aanbiedt, en welke bedrijfskundige structuur past daar bij?

Subsidie in 2022 ontvangen

Annemijn Rijk wil met een bijdrage uit de impuls gelden haar artistieke onderzoek verdiepen, de organisatie verstevigen en nieuwe verbindingen leggen met instellingen in andere domeinen.

Annemijn Rijk - Body of Art

Annemijn Rijk maakt met Body of Art voorstellingen en installaties op het snijvlak van dans, installatie, film, performance en beeldende kunst. Met haar artistieke werk maakt ze maatschappelijke thema's invoelbaar. Haar kennis en werk heeft Annemijn Rijk de afgelopen tijd niet alleen in de cultuursector, maar ook in andere domeinen kunnen delen.

Dukebox wil met de bijdrage uit de impuls gelden op verschillende onderdelen een professionaliseringslag maken in de organisatie, om zo nog beter bij te kunnen dragen aan de versterking van de Bossche urban scene.

Dukebox

Dukebox maakt zich sterk voor een duurzame en professionele urban scene in Den Bosch. De organisatie wil als platform urban initiatieven en individuele urban beoefenaars inspireren en zowel met elkaar, als met partijen buiten de urban scene verbinden. Daarnaast (co-)creëert en faciliteert Dukebox projecten. Tegelijkertijd draagt Dukebox hiermee bij aan de ontwikkeling van jonge urban talenten. Eerder ontving Dukebox een kennisvoucher uit het impuls gelden programma om een stevigere zakelijke basis te leggen.

Afgerond traject in 2022

Camilla Blue heeft met een impuls geldensubsidie een Augmented Reality liveshow ontwikkeld. De AR-technieken versterken de boodschap en emotie van de songs.

Camilla Blue - Out of the blue

De AR-show is ontwikkeld in samenwerking met Effenaar Smart Venue en Fontys. Eerder ontving ze een kennisvoucher voor de ontwikkeling van een marketingplan. In 2021 heeft Camilla Blue subsidie aangevraagd bij het impulsprogramma. Dit traject is in 2022 succesvol afgerond met de presentatie van haar AR liveshow "Out of the blue" in de Effenaar in Eindhoven.

Talentontwikkeling 2022

Opgave

Met het Talentontwikkelingsprogramma ondersteunt Kunstloc Brabant de ontwikkeling van Brabantse talenten in het culturele veld. In samenwerking met culturele partners in zogenaamde hubs, wordt op een structurele manier talent verbonden aan Brabant als springplank, als plek om te produceren en innoveren, samen te werken of uit te vliegen. In 2022 werkte Kunstloc Brabant aan het verstevigen van de hub-structuur, de onderlinge kennisuitwisseling en de voorbereiding van een nieuw programma vanaf 2023.

Programma in de context van het veld

Talenten hebben tijd en ruimte nodig om zich te kunnen ontwikkelen op artistiek en zakelijk vlak. De investeringsruimte voor talentontwikkeling is bij de partners in het culturele veld of in de keten niet vanzelfsprekend aanwezig. Het TalentHub Brabant programma voorziet in de noodzakelijke ruimte en tijd voor talentontwikkeling door financiering en ondersteuning van een divers netwerk van culturele instellingen, festivals, podia, presentatie-instellingen, opleidingen en bedrijfsleven. Het programma kent samenwerkingsverbanden (hubs) in de disciplines beeldende kunst, dans, theater, circus, muziek, film/av, design en letteren, waarin wordt samengewerkt aan talentontwikkeling en gezorgd wordt voor draagvlak en maatwerk.

De hubs verschillen onderling sterk in omvang en werkwijze. Ze beschikken niet allemaal over voldoende robuuste organisaties en ook samenwerking is niet overal al even vanzelfsprekend. Elke hub vraagt ondersteuning op maat om binnen de bestaande context, mogelijkheden en middelen maximaal in te kunnen zetten op talentontwikkeling.

Resultaat

Hub-partners

In 2022 telt het programma 7 hubs, in 8 disciplines met in totaal 51 samenwerkingspartners. De hub-partners zijn positief over het programma, de samenwerking en de geboden ondersteuning vanuit Kunstloc. Dit is vastgesteld tijdens de evaluatie bijeenkomst in het najaar van 2022. Specifiek waarderen de hub-partners het feit dat het accounthouderschap van Kunstloc Brabant gebonden is aan kennis over de disciplines.

Ook de in 2022 in opdracht van de provincie uitgevoerde evaluatie van het TalentHub programma door Twijnstra en Gudde, waarin de doelmatigheid en de werking van het programma is onderzocht, geeft een positieve uitkomst. Uit deze evaluatie blijkt dat het programma:

- voor de partners een unieke samenwerkingsmogelijkheid biedt waardoor het netwerk wordt gedeeld en vergroot
- de mogelijkheid biedt om een langetermijninvestering te doen wat voor individuele organisaties niet haalbaar is. Die investering in talenten draagt bij aan de vernieuwing en innovatie van de sector
- tot gevolg heeft dat er op landelijk niveau meer subsidie naar Brabant wordt gehaald
- wordt gezien als uniek en vormt een inspiratie voor de rest van Nederland. Meerdere hubs geven aan dat gemeenten en provincies buiten Brabant interesse hebben in het programma en graag willen weten hoe het functioneert

Talenten

De talenten geven in de evaluatie van het TalentHub programma aan dat het een bijdrage levert aan een zelfstandige beroepspraktijk. In 2022 hebben 80 talenten aan de programma's van de hubs deelgenomen.

De zichtbaarheid van de talenten is toegenomen. Via het TalentHub-platform zijn 16.195 personen (groei van 15%) bereikt en geïnformeerd over de Brabantse talenten en (de werking van) het programma. Het online bereik via social media is met 563% gestegen. Het aantal talentenprofielen is gestegen van 150 naar 181 stuks.

Kunstloc heeft 23 nulmetingen bij talenten verricht. Deze fungeren als het startpunt van de ontwikkeling en geven de talenten inzicht in de eigen ontwikkelbehoefte. Ook wordt opgehaald wat ze nodig hebben om zich te (blijven) verbinden met Brabant. Deze inzichten zijn door Kunstloc meegenomen in het multidisciplinaire programma van het hubprogramma en ook in het advies richting de provincie.

Talentontwikkeling 2022

De Provincie

De ervaringen van de provincie met het TalentHub Programma en de positieve evaluatie over de doelmatigheid en werking van het programma hebben de provincie doen besluiten het programma in 2023-2024 door te zetten. Kunstloc heeft geadviseerd bij de doorontwikkeling van de nieuwe Talenthubregeling 2023-2024, die eind 2022 is opengesteld.

“PLAN heeft me enorm geholpen om tot nieuw werk te komen, mezelf te ontwikkelen en om nieuwe samenwerkingen aan te gaan. Ik denk echt dat zonder deze TalentHub mijn voorstelling er niet zo was geweest.”

Bram van Helden - theatermaker - TalentHub PLAN

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

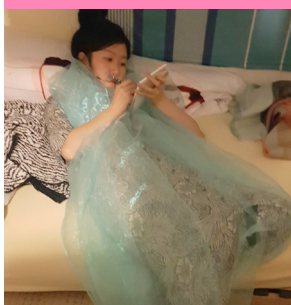
Kunstloc Brabant:

- Is partner van de provincie bij de uitvoering van het TalentHub Programma. De provincie verstrekt de subsidies voor de hubs. Kunstloc adviseert de provincie inhoudelijk over aanvragen, afrekeningen, tussenverslagen en aanpassingsverzoeken en verzorgt de monitoring van de hubs
- Adviseert de hubs en zorgt voor onderlinge kennisuitwisseling en samenwerking
- Beheert het online platform talenthubbrabant.nl waarop best practices worden gedeeld en de werkwijze en de Brabantse talenten in de schijnwerpers worden gezet
- Voert de nulmetingen uit voor 5 van de 7 hubs
- Begeleidt de hubs bij de subsidieaanvraag en de eindafrekening
- Geeft advies over het vormgeven van het talentenprogramma en talentontwikkelingsbeleid aan de provincie
- Zorgt voor het multidisciplinaire programma
- Signaleert, analyseert en adviseert stakeholders over de werking en de impact van dit programma in het culturele veld
- Werkte mee aan de evaluatie van het TalentHub Programma
- Adviseerde de provincie bij het opstellen van de nieuwe provinciale TalentHub-regeling 2023-2024

Met de opgedane kennis en ervaring adviseren we overheden, het culturele veld en andere relevante stakeholders over hoe de provincie Brabant nog aantrekkelijker kan maken voor het ontwikkelen van talenten.

Quotes

Vier talenten uit TalentHub Brabant over wat hun deelname hen heeft gebracht:

“Ik had nog nooit subsidie aangevraagd. Dat leerden we helemaal niet op de academie. Maar voor dit project moest ik geld aanvragen bij de gemeente. jump! heeft me hier goed bij begeleid. Dat vond ik zo fijn. Daardoor heb ik dit zo kunnen doen.”

Fang Mij - beeldend kunstenaar - TalentHub jump!

Tijdens haar periode bij TalentHub werkte ze niet alleen aan haar eigen zichtbaarheid, maar zette ze naast haar schilderwerk ook een project op om de zichtbaarheid van Aziatische kunstenaars te vergroten.

“Ik heb fantastische coaching gehad van een aantal hele goede scenaristen. Op die manier kwam wat ik daarvoor met vallen en opstaan aan het leren was, in een versnelling. Ik denk dat ik in dat jaar heel veel geleerd heb over de theorie achter het vertellen van verhalen en dat heeft mij ontzettend veel geholpen. Ik leerde in een jaar eigenlijk wat ik anders misschien in een periode van 5 jaar had geleerd.”

Justus van den Elsen - filmmaker - TalentHub Next

Eén van de dingen die Justus van den Elsen leerde bij Next was scenarioschrijven.

“Docenten van de academie die ik heb gesproken vinden het zo knap dat ik mijn ontwerpen daadwerkelijk uitwerk tot een product dat verkocht kan worden, want dat zie je zo weinig. Maar wat ik artistiek het meest geleerd heb, is niet eens zozeer het ontwerpen, maar vooral het beter communiceren van het productproces naar de markt. Het designonderzoek biedt ook al een uitkomst die naar buiten gebracht kan worden. Dat soort inzichten heb ik echt gekregen dankzij Design to Market.”

Jana Flohr - ontwerper - Talenthub Design to Market

Productontwerper Jana Flohr legde tijdens haar periode bij Design to Market een nieuwe basis onder haar succesvolle onderneming House of Thol.

BrabantStad 2021-2022

De opgave

Kunstloc Brabant ondersteunt de BrabantStad-partners bij de uitvoering van de programma-lijnen internationalisering, cultuurparticipatie en publiekswerking uit het Werkplan BrabantStad Cultuur 2021-2022. Realisatie en publicatie van het tweejaarlijks onderzoek “Waarde van cultuur”.

Verslag over de inzet om tot een gezamenlijke aanvraag CmK3 te komen, waarbij gestreefd wordt naar een Brabantbrede deelname, is opgenomen onder het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Het programma in de context van BrabantStad

Met de inzet op deze programmalijnen wil BrabantStad:

Internationalisering

Groei van de internationale uitwisseling en duurzame internationale samenwerking, die bijdraagt aan een sterke cultuursector. Versterken van de Brabantse positie van makers, culturele instellingen en de positie van Brabant in internationale context leidt tot een versneller van de eigen praktijk, een scherpere profilering en positionering voor makers en van Brabant als regio van kennis en innovatie.

Cultuurparticipatie

Als overheden samenwerken met de culturele sector en sociaal domein om lokale initiatiefnemers en initiatieven te ondersteunen met kennis, advies en netwerk, zodat partners beter in staat zijn om Brabanders met een verschillende achtergrond, voorkeur of behoefte mee te laten doen (inclusie).

Publiekswerking

Ontwikkelen van een instrument voor culturele instellingen die nieuwe doelgroepen willen bereiken. Als een vorm van samenwerken met specifieke doelgroepen. Door in dialoog te treden, ruimte te bieden aan nieuwe verhalen en een andere beleving, ontstaat een betere afstemming tussen vraag en aanbod, een meer inclusief aanbod en uiteindelijk een groter publiek.

Waarde van cultuur

Beschikken over een bruikbaar cijfermatig overzicht over de staat van kunst en cultuur in Brabant. Bijdragen aan een beter beeld van culturele, sociale en economische functies die kunst en cultuur vervullen zoals de bijdragen op de leefbaarheid, sociale cohesie, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid voor inwoners, nieuw of oud.

Resultaat

De partners van BrabantStad hebben geen evaluatie gehouden van het werkplan 2021-2022. Het resultaat van de ondersteuning van Kunstloc Brabant brengen we daarom op basis van bevindingen per programmaliijn in beeld:

Internationalisering

De proeftuin internationalisering heeft de deelnemers in contact gebracht met relevante internationale netwerken, met andere en nieuwe culturen en de positie en erkenning van de deelnemers in het culturele veld versterkt. Het heeft bijgedragen aan de artistieke en inhoudelijke ontwikkeling van deelnemers en deze verdiept. Er is geleerd van buitenlandse expertise en het heeft de deur geopend naar internationale contacten, boekingen en opdrachten. De deelnemers zien in de onderlinge internationale samenwerking ook een versterking van de positie van de Brabantse cultuursector.

De deelnemers stellen echter ook dat internationaal samenwerken soms moeilijk is en (veel) tijd vraagt. Het opbouwen van duurzame internationale relaties en netwerken vraagt om een lange adem. Met eenmalige investeringen vanuit een proeftuin beklijft samenwerking niet voldoende. Deelnemers raden een meer structurele regeling aan en aansluiting bij bestaande reguliere regelingen zoals het Fast Forward programma van het Fonds Podium Kunsten.

Cultuurparticipatie

Gedurende 2022 werd het uitwisselen van kennis als de grootste meerwaarde gezien. Partners weten nu beter hoe iedereen denkt over cultuurparticipatie, wie welke focus kiest en wat er nodig is om cultuurdeelname onder Brabanders te vergroten. Door de focus op herstel na corona, was er minder beschikbare capaciteit en ervaren urgentie en konden de verschillende bijeenkomsten niet in een serie geplaatst worden. De reflectie op de verschillen en overeenkomsten per stad ontbrak daardoor. Maar uiteindelijk heeft alleen in Den Bosch geen lokale bijeenkomst plaatsgevonden. Op 8 december vond in 's Hertogenbosch wel de afsluitende provinciale conferentie over cultuurparticipatie (en cultuureducatie) plaats waarin onder andere de opbrengsten uit de lokale bijeenkomsten werden gedeeld. (Zie casus: Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse jeugd).

Publiekswerking

In 2021 en 2022 is – samen met de landelijke Taskforce Publieksdata en DEN – met culturele instellingen in Brabant onderzocht hoe zij kunnen werken met publieksdata om hun publiek in beeld te krijgen en inzicht te krijgen in welk potentieel publiek ze nog niet bereiken. In Brabant draaien 23 culturele instellingen mee in de 'community' Publieksdata Brabant. In de samenwerking met de Taskforce Publieksdata werken we aan de totstandkoming van een landelijke tool die publieksdata kan analyseren. In de loop van het jaar is de focus verschoven van het ontwikkelen van een tool, naar het leren werken met publieksdata door de instellingen.

Waarde van cultuur

In 2022 is de monitor "Waarde van cultuur 2022" verschenen en op dinsdag 21 juni onder grote belangstelling in de LocHal gepresenteerd. Waarde van cultuur 2022: de staat van de culturele sector in Noord-Brabant is een initiatief van Kunstloc Brabant, Het PON & Telos, Pyrrhula Research Consultants en Boekmanstichting, in opdracht van BrabantStad. (zie ook het Programma Kennis, Informatie en Communicatie).

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

Voor alle programmalijnen verzorgt Kunstloc Brabant de coördinatie van de uitvoering van het Programma en de organisatie van kennis- en netwerkbijeenkomsten. Ten aanzien van de Waarde van cultuur verzorgde Kunstloc Brabant eveneens de presentatie en de communicatie.

Casus: Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse jeugd

Introductie

Kinderen, tieners en jongvolwassenen worstelen toenemend met stress en zwaarmoedigheid. Waarom is cultuur voor jonge mensen zo'n goed antgif tegen angst, onzekerheid en gebrek aan hoop? En hoe kunnen we gezamenlijk drempels wegnemen zodat alle kinderen en jongeren kunnen deelnemen aan cultuur? Op 8 december zijn we met deze vragen aan de slag gegaan tijdens de Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse Jeugd. Deze dag werd georganiseerd door de teams Cultuureducatie en Cultuurparticipatie, mede als onderdeel van het Werkplan BrabantStad 2021-2022.

De uitdaging

Vanuit Kunstloc Brabant en BrabantStad stonden verschillende bijeenkomsten rondom cultuureducatie en participatie op de planning in het najaar van 2022. We hebben besloten om de krachten te bundelen en er een gezamenlijke Inspiratiedag van te maken. Het thema, jongeren en cultuurdeelname, was urgent en actueel.

Casus: Inspiratiedag Cultuur voor alle Brabantse jeugd

Jongeren staan onder druk in onze prestatie maatschappij en de zorgen om hun mentale en fysieke gezondheid zijn groot. Er zijn lange wachtlijsten bij de GGZ, de Jeugdzorg staat sterk onder druk, de woningmarkt is krap. Het toekomstperspectief voor deze generatie is onzeker.

Toegang tot en deelname aan kunst en cultuur is niet voor iedereen even vanzelfsprekend, terwijl het dat wel zou moeten zijn. Want kunst en cultuur dragen bij aan identiteitsvorming, cognitieve ontwikkeling, stressreductie, zingeving en sociale contacten. En dus aan je mentale gezondheid. Hoe kunnen we kunst en cultuur inzetten voor de bevordering van de mentale gezondheid van jongeren?

Op de Inspiratiedag gaven we door het delen van kennis, ervaring en best practices, handvatten aan intermediairs, beleidsmakers, ambtenaren, cultuurcoaches en organisaties om met dit vraagstuk aan de slag te gaan.

Door hierin gezamenlijk op te trekken vanuit de domeinen educatie en participatie binnen BrabantStad, Kunstloc Brabant en Stérk en Sterk Brabant konden we doelgroepen samenbrengen en domeinen met elkaar verbinden. We geloven in de kracht van samenwerken om drempels voor cultuurdeelname voor de jeugd te verlagen, om zo de jongeren van nu gelukkiger te maken.

“Ik vind het heel fijn dat ik een dag lang mag inzoomen op cultuur voor de jeugd. Het zet me opnieuw op scherp en laat me de werkzaamheden die ik doe opnieuw evalueren. Daarnaast komen er nieuwe inzichten door gesprekken met collega’s en het aanbod.”

De strategie

Er is een kernteam samengesteld, met daarin afgevaardigden van Kunstloc Brabant, BrabantStad en Stérk Brabant. Daarnaast zijn verschillende stakeholders betrokken en bevestigd door middel van een klankbordsessie, overleg met de werkgroep Cultuurparticipatie van BrabantStad, de stuurgroep CmK en intermediairs.

Op de dag hebben diverse praktijkvoorbeelden uit Brabant een plek gekregen om zichzelf te laten zien, om op die manier anderen te inspireren. Daarnaast hebben we een kennisartikel en het magazine Vier portretten gepubliceerd met vier portretten van jongeren over het effect dat cultuur op hun welzijn heeft.

“Het was een zeer inspirerende dag. Leerzame werksessies en bijzondere en bevlogen presentaties. Leuke gesprekken tijdens de netwerkmomenten. Genoeg creatieve inspiratie om jongeren actief te betrekken bij cultuur en door cultuur.”

Diverse stakeholders en partijen hebben een plek in het programma gekregen, zoals: LKCA, Fonds voor Cultuurparticipatie, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Buurtcultuurfonds, VSB Fonds, Festival Circolo, Tilburgs Overleg voor Gehandicaptenuitvoeringsorganisaties, Omroep KUUR, Trots54, Basisschool Het Palet en Kunstbende.

Wat is veranderd?

De Inspiratiedag was met ruim 200 deelnemers van tevoren volgeboekt. De deelnemers zagen het als grote meerwaarde elkaar rond deze thematiek te ontmoeten en te kunnen netwerken. De combinatie van werkvelden (cultuureducatie en amateurkunst) bood veel bezoekers nieuwe inspiratie en inzichten. Daartegenover werd door enkele deelnemers door de brede scope te weinig diepgang ervaren. Voor ruim 68% van de bezoekers heeft het event bijgedragen aan het opdoen van nieuwe contacten voor hun netwerk, 55% is voornemens iets van de ervaringen toe te passen in de eigen organisatie en 80% van de bezoekers gaf aan nieuwe kennis of inzichten opgedaan te hebben.

Wat hebben we geleerd?

De Inspiratiedag leert dat bewustwording van en belangstelling voor de positie van kinderen en jongeren in de samenleving groot is, alsmede de overtuiging dat kennismaking, bezoek en beoefening van kunst en cultuur bijdraagt aan hun ontwikkeling en gezondheid. Initiatieven met aanbod voor of gericht op kinderen en jongeren zijn er, maar vooral lokaal en vaak kleinschalig. Het (regionaal) in kaart brengen van de lokale culturele (informele) infrastructuur kan de kennismaking met dergelijke initiatieven vergemakkelijken.

Iedereen Kan Meedoen

De opgave

Met het Programma “Iedereen kan meedoen” werkt Kunstloc Brabant in heel Noord-Brabant aan het vergroten van de deelname aan en toegang tot kunst en cultuur, voor alle Brabanders. We helpen stakeholders bij het ontwikkelen van een onderscheidend, divers en inclusief cultuuraanbod voor alle Brabanders, ten aanzien van:

- Het vergroten van het maatschappelijke effect van het culturele aanbod;
- Een pluriformer en inclusiever aanbod
- Een betere afstemming van vraag en aanbod
- Een groter publiek

Aanvullend op het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit werkt Kunstloc Brabant aan bovenlokale samenwerking om de kwaliteit van cultuureducatie in Noord-Brabant te versterken en deze met lokale en regionale partners structureel te borgen binnen het onderwijs en te verbinden aan de bestaande culturele infrastructuur.

Op het gebied van cultuurparticipatie werkte Kunstloc Brabant in 2022 onder andere aan het vergroten van de zichtbaarheid en inzet van cultuur binnen het sociale domein en de zorg (zie casus) en het vergroten van de toegankelijkheid en de kwaliteit van amateurkunst.

Het programma in de context van het werkveld

Ervaringen met cultuuruitingen vinden voor het overgrote deel in de directe leefomgeving plaats. Maar omdat het cultuuraanbod sterk verschilt per gemeente en regio, is het aanbod niet overal in Noord-Brabant voldoende divers, betaalbaar, bereikbaar en inclusief. Met name voor kleinere gemeenten is het moeilijker om te voorzien in cultuur voor iedereen. Uiteenlopende groepen ervaren hierdoor drempels om kunst en cultuur te bezoeken of beoefenen.

Ook bij cultuurbeleving geldt: jong geleerd is oud gedaan. Het is daarom het meest effectief om kinderen en jongeren al vroeg en vanzelfsprekend kennis te laten maken met kunst en cultuur. In aansluiting op binnenschoolse cultuureducatie (zie programma Cultuureducatie met Kwaliteit) vraagt dat in de directe omgeving voldoende en toegankelijk cultureel aanbod met buitenschoolse cultuureducatie en amateurkunst.

De gevolgen van de coronapandemie zijn ook in het amateurkunstveld nog volop voelbaar. Het lidmaatschap van verenigingen en de deelname aan culturele activiteiten is teruggelopen en een deel van de ten behoeve van amateurkunst opgebouwde (boven)lokale culturele infrastructuur is – mede door zijn afhankelijkheid van ZZP-ers – na 2 jaar coronapandemie ernstig verzwakt. Herstel van de lokale amateurkunst-infrastructuur is daarmee een belangrijke inzet binnen dit programma.

Om de pluriformiteit, diversiteit en toegankelijkheid van lokaal culturaanbod overal in Noord-Brabant te borgen is daarom bovenlokale samenwerking van overheden, onderwijs en culturele- en maatschappelijk organisaties essentieel. Vanuit deze samenwerking kan ingezet worden op bovenlokale culturele voorzieningen, afstemming van lokaal cultuurbeleid, de aanpak en kwaliteit van cultuureducatie en -participatie en het vergroten van de inzet en zichtbaarheid van cultuur in het sociale domein. Hierbij bouwen we voort op de eerder vanuit cultuureducatie opgebouwde bovenlokale netwerken van intermediairs en de samenwerking tussen de regio's en de grote steden.

Resultaat

In Noord-Brabant zijn 46 intermediairs actief in 5 bovenlokale netwerken (regio's). In 2022 zijn de stedelijke partners aangesloten bij de regionale netwerken (met uitzondering van Oss) en zijn we gestart met een provinciaal netwerk voor intermediairs en consulenten op het gebied van voortgezet onderwijs. De intermediairs tonen zich (met gemiddeld een 7,3) tevreden over de samenwerking en ondersteuning. De overige stakeholders en partners, waaronder culturele aanbieders en lokale overheden, beoordelen de samenwerking en ondersteuning met gemiddeld een 7,6.

Iedereen Kan Meedoen

Met de intermediairs en andere partners in deze netwerken is in 2022 een start gemaakt met het in beeld brengen van het lokale en regionale aanbod aan amateurkunst. Deze grote inventarisatie loopt door tot in 2023. In 2022 hebben de eerst 9 gesprekken plaatsgevonden in de gemeenten Oss, Sint-Michielsgestel, Meierijstad, Deurne, Roosendaal, Helmond, Someren, Land van Cuijk en Gemert. We benutten deze gesprekken en inventarisatie (uiteindelijk) voor:

- De voorbereiding op een landelijk programma dat momenteel in de maak is. Kunstloc Brabant zit hiervoor in een werkgroep naast onder andere het ministerie van OCW, Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) en het Fonds voor Cultuurparticipatie
- Verwerking in een digitale kaart die door iedereen te raadplegen is. Binnenkort wordt deze digitale kaart op onze website geplaatst
- Netwerkvorming onder de participanten aanvullend op het eerder opgebouwde netwerk van lokale adviseurs dat de afgelopen jaren door Kunstloc is aangejaagd en gefaciliteerd
- Kennisuitwisseling, advisering en ondersteuning

In 2022 is een aanvraag van Kunstloc Brabant voor Herstelsteun amateurkunstondersteuning bij het Fonds Cultuurparticipatie gehonoreerd. Dit plan dat bijdraagt aan herstel, vernieuwing en groei van de Brabantse amateurkunstsector zal in 2023 worden uitgevoerd.

Kunstloc Brabant heeft een kennisfilmpje gemaakt over het herkennen van drempels voor cultuurdeelname. Het filmpje is inmiddels gepubliceerd en te zien op onze site.

Met Fontys Hogeschool voor de Kunsten is in 2022 een structurele samenwerking gestart in het kader van Leven Lang Ontwikkelen, met het doel de nascholing van Noord-Brabantse cultuurprofessionals steviger neer te zetten en beter aan te doen sluiten op de praktijk. De eerste pilot is gericht op de cultuureducatie-professionals en voorzien voor 2023.

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

Kunstloc Brabant signaleert, analyseert en adviseert stakeholders over de werking en de impact van amateurkunst, cultuureducatie en cultuurparticipatie (in hun onderlinge samenhang) in het culturele veld. We stimuleren, ontwikkelen en versterken de samenwerking van gemeenten/regio's, culturele instellingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven. Via best practices en (online) bijeenkomsten worden Brabantse initiatieven in de schijnwerpers gezet.

Kunstloc Brabant is partner van de provincie bij de uitvoering van de Meerjarenregeling Amateurkunst. De provincie verstrekt de subsidies voor de amateurkunstenkoepels. Kunstloc Brabant adviseert de koepels en zorgt voor onderlinge kennisuitwisseling.

Kunstloc Brabant ondersteunt de bovenlokale samenwerkingsverbanden rondom cultuurparticipatie, draagt zorg voor kennisdeling, maakt de waarde zichtbaar en ondersteunt de doorontwikkeling van deze bovenlokale samenwerkingsverbanden. Daartoe verbinden we Brabantse initiatieven aan (landelijke) programma's en fondsen.

Kunstloc Brabant ondersteunt de regionetwerken van intermediairs, zorgt voor professionalisering en kennisdeling en verbindt met deze netwerken de binnen- en buitenschoolse cultuureducatie aan lokaal en regionaal aanbod van (amateur)kunst. Aanvullend op het Programma Cultuureducatie met kwaliteit werkt Kunstloc Brabant aan bovenlokale samenwerking om de kwaliteit van cultuureducatie in Noord-Brabant te versterken en deze met lokale en regionale partners structureel te borgen binnen het onderwijs. We zijn op de hoogte van de actuele ontwikkelingen rond cultuureducatie op lokaal, provinciaal en landelijk niveau en nemen deel aan bijeenkomsten en gesprekken met de rijksoverheid en andere provinciale en landelijke partijen over cultuureducatie en de ontwikkeling van het nieuwe curriculum. Kunstloc Brabant heeft een succesvolle aanvraag gedaan bij het Fonds Cultuurparticipatie (Herstelgelden Amateurkunst), waarmee in 2023 extra ingezet kan worden op het versterken van de (bovenlokale) infrastructuur voor amateurkunst.

Kunstloc Brabant voert in 2022 en 2023 een grote inventarisatie uit van de lokale infrastructuur voor amateurkunstondersteuning. Daartoe voeren we in elke gemeente een gesprek met de betrokken beleidsmedewerkers in dienst van gemeenten, en met lokale adviseurs die via een culturele organisatie een ondersteuningsopdracht hebben gekregen. Met deze inventarisatie krijgen we een actueel beeld van amateurkunstondersteuning in Brabant.

Om bovenstaand netwerk te faciliteren deelden wij in 2022 onze kennis over landelijke ontwikkelingen, het verlagen van drempels voor cultuurdeelname, en het samenwerken met het sociale domein en de zorg. Dat doen we door kennisdossiers op te bouwen rond bepaalde thema's, blogs en artikelen te schrijven, nieuwsbrieven te versturen en een bijdrage te leveren aan kennisbijeenkomsten zoals de Inspiratiedag: Cultuur voor alle Brabantse Jeugd.

Casus: Eenzaamheid, de rol van kunst in het sociaal domein

Introductie

Eenzaamheid is een groeiend probleem in onze samenleving. Gemiddeld zo'n 30% van de mensen kent vormen van eenzaamheid. Het raakt alle leeftijden, waarbij eenzaamheid toeneemt in de leeftijdsgroep 18 tot 24 jaar. Boven de 65 jaar neemt de eenzaamheid af, maar is de mate waarin eenzaamheid wordt ervaren vaak wel ernstiger. In 2021 zijn we al gestart met het thema eenzaamheid. Alle kennis en voorbeeldprojecten die we toen hebben verzameld, hebben we in 2022 verrijkt en breed gedeeld. Daarbij onderzochten we vooral de rol die kunst en cultuur speelt of kan spelen bij de bestrijding van eenzaamheid.

Vraagstuk/uitdaging

Eenzaamheid is een lastig fenomeen. Mensen lopen er niet snel mee te koop en veel van de problematiek blijft daarmee achter de voordeur. Initiatieven zijn dan ook nooit expliciet gericht op het bestrijden van eenzaamheid, maar op activering en ontmoeten. Het is daarmee de onderzoeksvraag of via kunst en cultuur deze ontmoeting en activering plaats kan vinden en welke bijdrage het vervolgens biedt aan het verminderen van de ervaren eenzaamheid.

De strategie

We hebben voorbeelden van participatieve kunstpraktijken en initiatieven gezocht in en vanuit onze netwerken die impliciet (ook) werken aan het terugdringen van eenzaamheid. Met deze initiatieven hebben we aan netwerkvorming en kennisdeling gedaan via 3 bijeenkomsten en een kennisdossier. We hebben 14 goede voorbeelden als 'best practices' een podium gegeven, onder andere door het organiseren van de expositie CareFull in de Lochal (11 maart-22 mei 2022) en een publicatie van deze initiatieven in het Magazine CareFull (oplage 1.250 stuks).

Vanuit het thema eenzaamheid is het initiatief verbreed naar kunst, zorg en gezondheid en wordt binnen dit (landelijk) netwerk op allerlei manieren kennis en ervaring gedeeld.

Wat is er veranderd?

Het initiatief heeft een netwerk opgeleverd van initiatieven op het gebied van kunst, zorg en gezondheid. Binnen dit netwerk wordt nu op allerlei manieren kennis en ervaring gedeeld. Aansluitend aan de expositie zijn in dit kader de volgende activiteiten georganiseerd. Het initiatief heeft een spin-off opgeleverd van initiatieven op het gebied van kunst, zorg en gezondheid. Door deze aanpak krijgt de relatie tussen cultuurparticipatie en positieve gezondheid steeds meer aandacht en aanhangers. Het draagvlak hiervoor binnen overheden, zorgorganisaties en kunstenaars en culturaanbieders wordt steeds groter. De culturele wereld en het sociaal domein naderen elkaar steeds meer.

Wat hebben we geleerd?

Het uitdrukkelijk podium geven aan best practices, toont de – doorgaans moeilijk meetbare - effecten en draagt bij aan het bewust worden en erkennen van de rol die kunst en cultuur spelen bij de gezondheid van mensen. Deze aanpak vraagt wel een lange adem. De complexiteit van de leefwereld van mensen maakt dat de rol van kunst en cultuur op de gezondheid van mensen niet met een eenvoudige oorzaak-gevolg relatie is te duiden. Het zijn daarmee de getuigenissen van direct betrokkenen die de (mogelijke) impact zichtbaar maken.

Professionalisering en innovatie

De opgave

Met dit programma werkt Kunstloc Brabant aan het versterken van het innovatief vermogen en het cultureel ondernemerschap in de culturele sector en aan het verbinden van makers aan maatschappelijke opgaven en opdrachtgevers in andere sectoren. Ook adviseren we de provincie over ontwikkelingen en sector overstijgende thema's die relevant zijn voor de Brabantse culturele infrastructuur en het provinciale beleid in het bijzonder.

Het programma in de context van het werkveld

Het Brabantse culturele ecosysteem is voortdurend in beweging en bestaat uit meer dan 10.000 initiatieven, organisaties en spelers. De gevolgen van de coronapandemie, de toegenomen energiekosten, de toepassing van de Fair Practice Code, vragen extra en soms gespecialiseerde kennis, samenwerking en financiële armslag. In deze context proberen creatieve makers en culturele instellingen, zich zowel artistiek als zakelijk te ontwikkelen om meer artistieke, maatschappelijke of economische waarde te creëren.

De (kunstvak)opleidingen in Noord-Brabant hebben, naast artistieke ontwikkeling, inmiddels meer oog voor de beroepspraktijk en zoeken hiervoor de samenwerking met Kunstloc Brabant op. De grote groep makers en professionals die via andere routes dan het kunstvakonderwijs of bestaande structuren in de kunsten werken, weet nog niet vanzelfsprekend gebruik te maken van ons netwerk, kennis en informatie.

In toenemende mate is er aandacht voor de rol van kunst en cultuur in (provinciale) maatschappelijke opgaven en in andere domeinen. Creatieve makers en (potentiële) opdrachtgevers vinden elkaar daarbij niet vanzelf en hebben vervolgens tijd nodig om elkaar goed te verstaan en vraag een aanbod op elkaar af te stemmen.

In 2022 speelde ook de herstart na corona en de stijging van de energieprijzen een grote rol. Hierbij speelde het weer opbouwen van publiek voor de presentatie- en podiuminstellingen en de betaalbaarheid van atelierruimte en werkplaatsen voor startende makers een grotere drempel om een plek in de infrastructuur in te nemen.

Resultaat

(Kunstvak)opleidingen in Brabant

In ons netwerk van kunstvakopleidingen nemen Sint Joost, Fontys Tilburg, Fontys Eindhoven en het Makershuis deel. Daarmee zijn in 2022 ruim 230 studenten en alumni bereikt. De onderwijsinstellingen zijn tevreden over deze samenwerking en de deelnemers hebben aangegeven meer kennis te hebben over cultureel ondernemerschap en de Brabantse culturele infrastructuur. Met Fontys Hogeschool voor de kunsten is in 2022 een meer structurele samenwerking aangegaan voor de ontwikkeling van praktijkgerichte nascholing. In eerste instantie is deze gericht op cultuureducatieprofessionals (zie programma Iedereen kan meedoen).

(Startende) makers, zelfstandige professionals en culturele organisaties

Met de campagne Cultureel ondernemerschap hebben we bijna 300 (nieuwe) makers en culturele organisaties bereikt. Met de campagne hebben we daarnaast cultureel ondernemerschap onder de aandacht gebracht en hebben we via sociale media 25.000 personen bereikt. Via een extra LinkedIn-campagne bereikten we nog eens ruim 35.000 personen met informatie over cultureel ondernemerschap.

Ten behoeve van deze doelgroep ontwikkelden we in 2022 een online ondernemerscheck waarmee makers inzicht krijgen in hun ontwikkelpotentieel. Deze heeft een vaste plek op kunstlocbrabant.nl gekregen.

In 2022 hebben ruim 1000 professionele makers en culturele organisaties Kunstloc Brabant benaderd voor advies. We hebben met hen kennis gedeeld via bijeenkomsten, spreekuren, kennisdossiers, adviesgesprekken en netwerkbijeenkomsten. De deelnemers zijn tevreden over de geboden kennis. Zij waarderen de mate waarin het advies heeft bijgedragen aan het vergroten van kennis en uitbreiding van hun netwerk.

In 2022 zijn 20 zakelijk leiders van Brabantse culturele organisaties opgeleid en nog eens 20 gestart met de opleiding "Leiderschap in Cultuur" (LinC). Deze opleiding draagt bij aan de zakelijke professionalisering van culturele organisaties en is door Kunstloc Brabant in samenwerking met Brabant C mogelijk gemaakt in Brabant.

Professionalisering en innovatie (P&I)

Ruim 130 ZZP-ers uit de culturele sector hebben naar grote tevredenheid (gemiddelde tevredenheidsscore 8) hun kennis over profilering en positionering van hun onderneming vergroot door deelname aan een van de vijf kennisbijeenkomsten die Kunstloc Brabant organiseerde in samenwerking met de gemeenten Tilburg en Breda. Dit programma is mede mogelijk gemaakt met middelen van het Fonds Cultuurparticipatie.

Met het programma “Kunst en Klimaat, omdat het niet anders kan”, die onder andere bestond uit de expositie Stadsnatuur in de LochHal, informeerden we makers over welke kansen het biedt hun artistieke beroepspraktijk ook te richten op maatschappelijke opgaven als klimaatadaptatie en gebruik en toepassing van biobased materials (zie casus).

In 2022 zijn twee makers geadviseerd en gekoppeld aan het primair onderwijs. Daarmee hebben zij hun deskundigheid, ondernemerschap en netwerk duurzaam ontwikkeld om structureel te werken voor het onderwijs. Ze maken daarbij onderdeel uit van een groter netwerk (7 partijen) dat professioneel aanbod voor het (primair) onderwijs verzorgt in Brabant. Deze groep heeft in 2022 aanbod voor ruim 60 scholen geprogrammeerd.

Beleidsmakers en (potentiële) opdrachtgevers

In totaal zijn meer dan 7.500 (potentiële) opdrachtgevers, beleidsmakers, makers, creatieve ondernemers en studenten via bijeenkomsten geïnformeerd over de mogelijkheden om kunst en cultuur in te zetten bij opgaven in andere domeinen. De deelnemers geven aan dat de bewustwording is vergroot en bij diverse makers heeft het tot extra inkomsten geleid.

In 2022 hebben 20 deelnemers van de Van Gogh Academy, verbonden aan het Van Gogh Nationaal Park (VGNP), kennis gemaakt met de kracht van verbeelding. Vijf van deze initiatiefnemers hebben een kunstvoucher ontvangen om een maker in te zetten bij hun plan om het VGNP te verrijken.

De samenwerking de Zuiderwaterlinie leidde in 2022 tot het mededingen in een landelijke prijsvraag. Deze is helaas niet gehonoreerd.

Er zijn door bemiddeling van Kunstloc Brabant negen kunstprojecten gerealiseerd die de identiteit en ruimtelijke kwaliteit van Brabant ondersteunen.

Meer dan 40 partners buiten de culturele sector waaronder waterschappen, ZLTO, VGNP, ZWW, Staatsbosbeheer, RWS, gemeenten, Philips, Boskalis zijn geadviseerd hoe makers te koppelen aan de gebiedsopgaven.

Met het programma “Kunst en Klimaat, omdat het niet anders kan” hebben we bestaande en nieuwe opdrachtgevers bewust gemaakt en gestimuleerd om verbeeldingskracht in te zetten bij het werken aan klimaatopgaven en ontwikkeling van stadsnatuur (zie casus).

Signaleren en agenderen ontwikkelingen

Een advies aan de provincie Noord-Brabant over Brabant als creatieve topregio. Dit advies is door de provincie betrokken bij de totstandkoming van het meerjarig beleidskader Levendig Brabant 2030.

Een advies aan de provincie Noord-Brabant over de startende makers problematiek. Inzet van dit advies was een verbetering van de positie van startende makers in het Brabantse cultuursysteem. Dit advies heeft (nog) niet geleid tot extra beleid of programma.

Invulling in opdracht van de provincie Noord-Brabant van de SPOC (single point of contact) functie voor het BrabantDC network, waaronder deelname aan het Creativity World Forum in Stuttgart, communicatie met en over het netwerk met Brabantse stakeholders. Deze inzet heeft geleid tot een advies aan de provincie over de rol in dit DC-netwerk.

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

Kunstloc Brabant signaleert en analyseert ontwikkelingen in het Brabantse culturele ecosysteem en gebruikt deze informatie bij advisering aan en kennisdeling met (lokale, provinciale en landelijke) partners in het culturele veld, overheid en private partijen.

Kunstloc Brabant adviseert met gesprekken, bijeenkomsten en (online) kennisdossiers makers en culturele organisaties over financiering, ondernemerschap, publieksbereik en andere thema's relevant voor het ontwikkelen van cultureel ondernemerschap.

Kunstloc Brabant informeert (potentiële) opdrachtgevers uit andere sectoren over de inzet van creatieve makers bij opgaven in andere domeinen, adviseert hen om tot een (goede) opdracht te komen en koppelt opdrachtgevers aan makers die bij de opdracht passen.

Kunstloc verzorgt jaarlijks gastlessen bij de Brabantse kunstvakopleidingen op het gebied van cultureel ondernemerschap en het werken voor andere sectoren. Om de samenwerking met het Brabantse kunstvakonderwijs te verstevigen organiseert Kunstloc Brabant met deze partners De Kunstopdracht, waarmee kunstvakstudenten een meer ondernemende attitude ontwikkelen en daarmee beter voorbereid zijn op hun beroepspraktijk.

Casus: Kunst en Klimaat, omdat het niet anders kan

Introductie

Kunst en cultuur wordt in toenemende mate een rol toebedeeld bij de grote maatschappelijke opgaven. De complexiteit van dergelijke opgaven brengt met zich mee dat traditionele oplossingsstrategieën ontoereikend zijn. In het programma Kunst en Klimaat omdat het niet anders kan, onderzoeken we welke rol kunst en cultuur kan spelen in relatie tot klimaatverandering.

In de gebouwde (stedelijke) omgeving wordt daartoe gezocht naar mogelijkheden voor verkoeling, de mogelijkheid om periodes van extreme regenval of droogte te kunnen opvangen en ondertussen bij te dragen aan biodiversiteit.

Vraagstuk/uitdaging

Initiatieven voor klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving zijn er al, maar voor opschaling van activiteiten is meer nodig. Door overheden, duurzaamheidsadviseurs, projectontwikkelaars, woningcorporaties en bouwbedrijven wordt daarom gezocht naar verbindende, verbeeldende en scheppende kracht. Het gaat om zowel innovaties, om het bundelen van initiatieven tot een integrale aanpak en het verwerven van draagvlak bij partners en inwoners.

De strategie

Met drie grote activiteiten: de expositie STAD = NATUUR in de LoCHal, Op Verkenning | De Klimaatcrisis en de Verkenning Van Gogh Nationaal Park zijn zowel makers als stakeholders en opdrachtgevers bereikt. In samenwerking met de gemeente Tilburg, Vogelbescherming Nederland en Zoogdierverseniging, Architectuurcentrum CAST, Bibliotheek Midden Brabant, Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen en Biobased Creations, is een randprogramma rond dit thema georganiseerd. Daarin onder meer een symposium, een serious game, een

stadsdebat, een drietal wandelingen, de opzet van een kennis community en de ontwikkeling van een stadsnatuur route kaart. Doel was met inspirerende voorbeelden en inzichten het culturele veld en andere sectoren te laten zien waar kansen liggen en hoe ze elkaar kunnen versterken bij het werken aan de klimaatopgaven.

De fysieke expositie diende als kapstok en katalysator voor het programma. Het thema klimaatadaptatie werd vanuit verschillende invalshoeken en schaalniveaus (van provinciaal tot individueel niveau) aangevlogen, om hiermee diverse doelgroepen aan te kunnen spreken op een voor ieder herkenbaar perspectief. Een online kennisdossier op de website van Kunstloc biedt een blijvende kennisbron, waar professionals en studenten uit kunnen putten.

Wat is er veranderd?

Het programma trok veel belangstelling (Expositie Stad=Natuur telde zo'n 12.500 bezoekers) en heeft, mede dankzij de nodige media-aandacht, een veel grotere spin-off gerealiseerd. Het heeft relevante netwerken van professionals verbreed en versterkt en heeft samenwerking tussen creatieve makers en opdrachtgevers geïnitieerd. De expositie toonde daarbij een inspirerend beeld van hoe kunst, vormgeving en (landschaps)architectuur kan bijdragen aan bewustzijn, innovatieve vormen van stadsnatuur en hoe creativiteit en vormgeving ook een communicatieve waarde toevoegen die de klimaatopgave beleefbaar kan maken. Het programma heeft bijgedragen aan de beeldvorming van overheden en bouw- en groen-bedrijven over de rol die creatieve makers kunnen spelen. Maar ook andersom heeft het makers op het spoor gezet van potentiële opdrachtgevers.

Wat hebben we geleerd?

Met een grote hoeveelheid partners en stakeholders uit andere sectoren is nauw overleg over het programma relevant. Daarbij is het belangrijk gebleken om vooral een kader te bieden, waarbij er ruimte blijft voor alle partners om de eigen vraag of bijdrage op eigen wijze voor het voetlicht brengen. Daarbij speelde ook de positieve benadering, het laten zien van mogelijkheden, een rol bij de betrokkenheid en inzet van de verschillende partners.

Kennis, Impact en Communicatie

Opgave

Met dit programma versterken wij de kennis- en expertisefunctie van Kunstloc Brabant. Gevoed door alle opgedane kennis en ervaring uit de programma's bouwen wij aan een stevige kennisbasis en een breed netwerk in Brabant.

Programma in de context van het werkveld

Het Brabantse cultuursysteem is zeer divers en complex. Voor afzonderlijke spelers binnen, maar ook buiten de sector is het ondoenlijk om zicht te hebben op alle ontwikkelingen, financieringsstromen, partijen en netwerken. Daarom is het vaak moeilijk de waarde van de kunst- en cultuursector, als bedrijfstak, als maatschappelijk fundament en als voedingsbodem voor verbeeldingskracht in de samenleving uit te dragen.

Resultaat

CRM - netwerk Kunstloc in kaart

We hebben het CRM-systeem Salesforce gevuld met onze contacten, waardoor wij zicht hebben op wie wij bereiken en wie (nog) niet. Op dit moment hebben we 3598 contacten geregistreerd waarvan: 61% cultuur, 17% onderwijs, 8% overheid, 14% andere sectoren.

Evenementen

Met 58 bijeenkomsten telden we in 2022 in totaal 2761 geregistreerde bezoekers - 66% cultuurele sector, 17% onderwijs, 5% overheid, 12% andere sectoren. 48 fysiek, 9 online, 1 hybride. Na een voorzichtige start van het jaar merkten we in de loop van het jaar de grote behoefte aan fysieke bijeenkomsten. Gemiddeld rapportcijfer 7,7.

Kennisdeling

In 2022 publiceerde Kunstloc Brabant iets minder (-4) kennisartikelen dan het voorgaande jaar, maar het aantal weergaven stijgt wel met 13%. We constateren daarmee een inzet op kwaliteit boven kwantiteit die zijn vruchten afwerpt.

De top 5 best bekeken kennisartikelen:

1. Formats en tips voor het opstellen van een begroting
2. 9 tips om jongeren te bereiken
3. Schrijftips voor een krachtig projectplan
4. Kunst en rouw: spreken over de dood
5. Waarde van cultuur 2022

In 2022 bracht Kunstloc Brabant vier fysieke nieuwe publicaties uit. Naast de veelal fysieke verspreiding op bijeenkomsten werden er 562 exemplaren via de website aangevraagd.

Kunstloc Brabant kent op corporate niveau drie nieuwsbrieven, te weten de nieuwsbrief van Kunstloc zelf, de nieuwsbrief met Trends en Ontwikkelingen en de nieuwsbrief Mestmag met inspirerende verhalen. Eind 2022 zijn de ontvangers van de nieuwsbrieven geënquêteerd.

Nieuwsbrief Kunstloc Brabant

Van de lezers komt 87% uit Brabant en 72% uit de culturele sector.

De lezers zijn op de nieuwsbrief van Kunstloc Brabant geabonneerd:

- om te weten wat er gebeurt in de culturele sector van Brabant (83,3%)
- om meer te weten van de dienstverlening van Kunstloc (53,7%)
- omdat de nieuwsbrief daadwerkelijk bijdraagt aan kennis van de culturele sector (84,62%)

Quote van een respondent:

“Ik vind het echt een goede nieuwsbrief. Het is een van de weinige waar ik blij van word om ze te ontvangen. Omdat er regelmatig informatie in staat die ik nodig heb of interessant vind.”

Nieuwsbrief Trends en Ontwikkelingen

De lezers komen voor 40% van buiten Noord-Brabant.

De inhoud van de nieuwsbrief beoordeelt 60% als goed, 27,5% als uitstekend

De lezers zijn vooral op de nieuwsbrief T&O geabonneerd omdat de nieuwsbrief daadwerkelijk bijdraagt aan kennis van de culturele sector (92%)

Nieuwsbrief Mestmag

De lezers van de nieuwsbrief Mestmag zijn voor 58% maker/creatief ondernemer en 25% werkt bij een maatschappelijke organisatie.

De nieuwsbrief Mestmag voldoet voor 2/3e van de lezers volledig aan de behoefte en voor 1/3e gedeeltelijk. De lezers zijn op de nieuwsbrief geabonneerd omdat men meer wil weten over wat er gebeurt in de culturele sector in Brabant (75%) en landelijk (58,33%).

Kennis, Impact en Communicatie (KIC)

Waarde van cultuur

In 2022 verscheen “De waarde van cultuur 2022”. Bij de presentatie op 12 juni in de LoCHal waren alle 150 beschikbare plaatsen bezet. Daarnaast is het boek meer dan 200 keer aangevraagd. Deze editie is daarmee al in een grotere oplage verspreid dan de vorige twee edities bij elkaar.

In navolging van deze Brabantse onderzoeksmonitor “Waarde van cultuur” volgen andere provincies onze ervaringen. Gelderland en Friesland zijn in 2022 eveneens gestart met een eigen versie, in samenwerking met de onderzoekspartners Het PON & Telos, Pyrrhula Research Consultants en Boekmanstichting.

De Waarde van cultuur komt mede tot stand in opdracht van BrabantStad (zie ook Programma BrabantStad).

Verlagen drempel om met adviseurs in gesprek te gaan via inzet Chatbot

Kunstloc Brabant ontwikkelde voor de campagne Cultureel ondernemerschap een chatbot, om daarmee het voor makers en mogelijkmakers laagdrempeliger te maken om met adviseurs van Kunstloc in gesprek te gaan. Deze doelgroep heeft 277 keer gebruik gemaakt van de chatbot. Zij hadden voornamelijk een zakelijke achtergrond (109 keer) en wilden het liefst in gesprek met de adviseur beeldende kunst (88 keer). De meest gestelde vraag is hoe men een breder en nieuw publiek kan bereiken en activeren (63 keer). De looptijd van de chatbot was twee maanden. De pilot is geslaagd in de zin dat we met de chatbot mensen bereikten die we nog niet kenden.

Professionalisering van impactmeting

Om structureel het effect van onze dienstverlening te meten is een impactschema en een standaardvragenlijst samengesteld waarin wordt gemeten in hoeverre onze dienstverlening bijdraagt aan de 5 basiseffecten: netwerk, financiering, zichtbaarheid, beleid en kennis. In 2023 kunnen wij hier de eerste resultaten van laten zien.

Diversiteit, inclusie en toegankelijkheid

Als organisatie zijn we aan de slag gegaan met het thema diversiteit en inclusie. Zo is er aandacht voor binnen de sollicitatieprocedure en werken we aan bewustwording. We hebben onze websites laten keuren op WCAG 2.1 AA, de internationale standaard voor digitale toegankelijkheid. Naar aanleiding van deze keuring zijn de websites van Kunstloc, MEST, De Cultuur Loper, TalentHub Brabant en KONKAV op allerlei vlakken verbeterd. Zo optimaliseren we de toegankelijkheid van onze dienstverlening voor alle gebruikers.

Bereik makers, overheden en andere sectoren

Van de in totaal 11910 abonnees van de nieuwsbrieven is zo'n 50% werkzaam in de culturele sector. De overige abonnees werken in andere sectoren. Zo'n 9% werkt in het onderwijs en 6% bij de overheid.

Met lokale en regionale ondersteuningsactiviteiten en via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit bereiken we vrijwel alle gemeenten in Noord-Brabant.

Er is een verschuiving te zien van bereik via pers naar social media platforms Instagram en LinkedIn. Hierdoor is het geschatte PR-bereik met 20% gegroeid tot 9.800.000. Hoewel er op onze platforms minder is gepubliceerd, worden de artikelen wel beter gelezen.

De rol die Kunstloc Brabant heeft gespeeld

De rol van Kunstloc Brabant hierbij is:

- Het vormgeven van sectoroverstijgende thema's, beleidsvoorbereiding en -inrichting
- Het in beeld brengen van ontwikkelingen in de sector
- Het bundelen en delen van binnen Kunstloc aanwezige en verworven kennis en expertise op het gebied van professionele kunsten, amateurkunsten en cultuureducatie ten behoeve van overheden, het culturele veld, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties
- De waarden van kunst en cultuur en de kennis over het Brabantse cultuursysteem zo breed mogelijk te delen in een open en collectief netwerk
- Het faciliteren van een op feiten gebaseerde beleidsontwikkeling bij overheden
- Toegang tot actuele en relevante kennis en netwerk voor stakeholders binnen en buiten de sector om te komen tot goed onderbouwde keuzes

Met het programma Kennis, Impact en Communicatie draagt Kunstloc Brabant zorg voor het ontwikkelen van een open en collectief kennisnetwerk. We ontwikkelen ons als kennis- en expertiseorganisatie en bieden een kennisbasis met onafhankelijke en betrouwbare informatie ten behoeve van het publieke domein.

Kunstloc levert data en informatie uit alle programma's en dienstverlening. Deze verwerken wij tot toepasbare kennis, impactmetingen, bewijslast en inspiratie. We delen deze actief via communicatiekanalen en online platforms en via bijeenkomsten en adviesgesprekken. Ook agenderen wij sectoroverstijgende thema's om het netwerk te voeden zoals bijvoorbeeld ten aanzien van diversiteit & inclusie.

Casus: de Waarde van cultuur

Introductie

De Waarde van cultuur is een monitor die sinds 2018 elke twee jaar verschijnt. Het biedt op basis van data-analyse een beeld van de staat van de culturele sector in Noord-Brabant en de rol en betekenis van kunst en cultuur in de Brabantse samenleving. Door deze doorlopende monitoring ontstaat een beeld van de meerjarige trends en ontwikkelingen en worden lange termijn-effecten van cultuurbeleid zichtbaar gemaakt.

Vraagstuk/uitdaging

Beleidsmakers hebben voor de sturing en legitimatie van cultuurbeleid behoefte aan feiten en cijfers over de stand van zaken van cultuur in Brabant in relatie tot andere provincies. In toenemende mate is daarbij ook belangstelling voor cijfers per gemeenten. Omdat er grote verschillen zijn in lokaal cultuurbeleid en de wijze van registreren, zijn data tussen gemeenten echter niet eenvoudig vergelijkbaar.

De strategie

Sinds de start van het project in 2017 stemmen de partners cultuuronderzoek nog beter op elkaar af. Verschillende – tot nu toe afzonderlijke – onderzoeken worden bij elkaar gebracht. Hierdoor voorkomen we dubbel werk en tegenstrijdige resultaten en profiteren we optimaal van de kennis die bij de verschillende partijen aanwezig is.

De Waarde van cultuur is in opdracht van Brabantstad uitgevoerd. Kunstloc Brabant heeft hierbij de coördinatie en is verantwoordelijk voor de presentatie en communicatie van de Waarde van cultuur. Ook spelen wij een rol bij het duiden van de informatie die de monitor biedt door deze in context te plaatsen.

De verandering

De samenwerking met de onderzoekspartners en de ontstane onderzoeksinfrastructuur biedt het voordeel dat nu gemakkelijker aanvullende informatie, specifiek voor een bepaalde gemeente, te destilleren is. Aangezien het een extern, onafhankelijk onderzoek is, is vergelijking met situaties elders of met voorgaande jaren mogelijk. De bruikbaarheid en toepasbaarheid van de monitor als sturingsinformatie neemt daarmee met elke editie toe.

Wat hebben we geleerd?

Er is veel interesse in deze monitor. In het najaar van 2022 heeft een student van de Radboud Universiteit een onderzoek gedaan naar de bruikbaarheid van de Waarde van cultuur onder de B5 en een deel van de M7. Hieruit bleek dat alle respondenten de potentie van het onderzoek zagen, maar dat de bruikbaarheid voor gemeentelijk cultuurbeleid verbeterd kan worden. Onder andere door meer uit te kunnen splitsen op gemeentelijk niveau en zo met andere gemeenten, de provincie en het rijk te kunnen benchmarken. Ook werd de presentatievorm ter discussie gesteld. Bij de doorontwikkeling van de nieuwe editie van de Waarde van cultuur (2024) onderzoeken we daarom een alternatieve (online) presentatievorm, waarin relevante informatie gemakkelijker kan worden gevonden.

oplage & afname Waarde van cultuur 2022

